

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 № 1279)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

№ 7, 2013

[Назад](#)[Головна](#)

УДК: 658(075.8)

І. А. Сенча,

доцент кафедри управління проектами, ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

КРИТЕРІАЛЬНИЙ АПАРАТ ДЛЯ ОЦІНКИ УМОВ РЕАЛІЗАЦІЇ СКЛАДОВИХ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОЕКТУ

У статті досліджено існуючі методи оцінки інвестиційних проектів, запропоновано критеріальний апарат для проведення експертизи проектних пропозицій складової національного проекту.

Existent methods and instruments of the projects estimation have been investigated in the article, to suggest proposed criterions of the valuation national projects.

В статье исследованы существующие методы оценки инвестиционных проектов, предложен критерийный аппарат для проведения экспертизы проектных предложений составляющих национального проекта.

Ключові слова: експертиза проектних пропозицій, національні проекти, проектування у сфері державного управління.

Keywords: estimation of the projects, projection in the states sphere, national projects.

Ключевые слова: национальные проекты, проектирование в сфере государственного управления, экспертиза проектных предложений.

Постановка проблеми. Національними є проекти, що мають стратегічне значення для окремої галузі економіки, регіону чи вирішення соціальної проблеми та реалізуються під патронатом Президента України. Національні проекти є практичною основою для здійснення економічних реформ в Україні, їх успішність має велике значення для держави, тому для зниження ризику інноваційної проектної діяльності держави необхідна ретельна та обґрунтована оцінка заявлених для отримання державної підтримки проектних пропозицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам впровадження методології проектного менеджменту в сферу державного управління та в соціальну сферу присвячено праці С.Д.°Бушуєва, В.І.°Воропаєва, У.°Дункана, А.°Левіна, І.І.°Мазура, В.А.°Рача, В.Д.°Шапіро та інших науковців. Проблеми аналізу та оцінки проектних пропозицій висвітлено у роботах таких вчених, як Г.О.°Бардиш, В.А.°Верба, М.В.°Голованенко, В.А.°Кравченко, Н.І.°Машина, А.В.°Шегда та ін. На сей час розроблено кілька підходів до проведення експертизи інвестиційних проектів, виявлено основні критерії та показники, розроблено апарат для обробки результатів експертного оцінювання. Проте в наявних роботах питання експертизи національних проектів не розглядається, що й зумовило вибір теми даної статті.

Метою статті є дослідження існуючих методів експертизи інвестиційних проектів, що потребують державної підтримки, та виявлення основних критеріїв оцінки проектних пропозицій, що подаються на номінацію «Національний проект».

Виклад основного матеріалу. На сей час оцінка інвестиційних проектів проводиться за «Методикою проведення державної експертизи інвестиційних проектів та формами висновку за її результатами», що затверджена наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 243 від 13.03.2013 року. Зазначена Методика визначає основні критерії такої оцінки, такі як: актуальність проекту; соціальна спрямованість; ефективність використання бюджетних коштів; ефективність техніко-економічних розрахунків; обґрунтованість обсягу і форми надання державної підтримки для реалізації інвестиційного проекту та наявність належного кадрового, матеріально-технічного забезпечення; узгодженість екологічних, економічних і соціальних інтересів та відповідність вимогам законодавства [5]. Окремо проводиться оцінка проектних ризиків за «Методикою виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними», що затверджена постановою Кабінету Міністрів України N 232 від 16 лютого 2011 року [4].

Таким чином, для оцінки інвестиційних проектів, що потребують підтримки держави, визначені основні критерії та показники, хоча й бальний або кількісний вираз для них не надається. Для національних проектів, що відрізняються, насамперед, масштабністю та великим бюджетом, подібної методики на сей час не існує. Оскільки критеріальний апарат для експертизи національних проектів залежатиме від їх специфіки, розглянемо можливість бальної оцінки складової національного проекту «Місто майбутнього».

За визначенням Робочої групи «Національні проекти» Комітету економічних реформ, «Національний проект» у рамках пріоритету «Нова якість життя» - «Місто майбутнього» - це формування стратегічного плану та проектів розвитку міста, що передбачає запровадження кращих європейських та світових практик містопланування та містобудування, ефективні громадські обговорення, широку участь громадян в плануванні розвитку власного міста та залучення місцевих громад до місцевого самоуправління. У результаті реалізації проекту передбачається: радикальна модернізація інфраструктури, посилення інвестиційної та туристичної привабливості українських міст [7].

Таким чином, проект, що номінується на складову національного проекту «Місто майбутнього» повинен відповідати таким вимогам:

- чітка визначеність кінцевого результату (радикальна модернізація інфраструктури, посилення інвестиційної та туристичної привабливості території проекту тощо);

- запровадження кращих європейських та світових практик містопланування та містобудування;

- обмежений термін реалізації (не більше 4 років);

- наявність декількох джерел фінансування (приватні інвестиції, міжнародні фінансові організації, кредитні ресурси), при цьому обсяг наданих із державного бюджету коштів становить не більше 20% від всього обсягу потрібних для реалізації проекту коштів;

- реалізація за моделлю державно-приватного партнерства;

- реалізація за участю громади.

Крім того, для забезпечення багатоканального фінансування, цілі складової національного проекту «Місто майбутнього» повинні відповідати:

- стратегічним напрямом Програми економічних реформ «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» та конкретно відображати напрямки реформи (підвищення стандартів життя, поліпшення бізнес-клімату й залучення інвестицій);

- завданням Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки;

- стратегічним завданням Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року та конкретно відображати її пріоритетний(ні) напрям(и);

- завданням Державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, зокрема: забезпечення участі громадянського суспільства та його інститутів при формуванні цілей в процесі підготовки концептуальної заявки – проведення загальних зборів (конференцій); громадських слухань; завчасне оприлюднення інформації на офіційних веб-сайтах;

- стратегічним цілям Національної екологічної політики до 2020 року;

Значущість проектної пропозиції для певного регіону, що є містом реалізації проекту, підтверджується також відповідністю проекту завданням стратегії сталого розвитку певного регіону, яка розробляється згідно з чинним законодавством на основі «Концепції державної регіональної політики» на виконання Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» від 21.07.2006 р. № 1001; стратегії інноваційно-

інвестиційного розвитку регіону і стратегічні пріоритети залучення інвестицій в регіон та на конкретні території, що плануються під реалізацію Нацпроєкту; стратегії розвитку стратегічних секторів економіки регіону: туристично-рекреаційний комплекс; житлово-комунальне господарство; науково-інноваційний технополіс; соціальна інфраструктура тощо; комплексної програми розвитку регіону; державних і регіональних цільових програм.

Отже, одним із основних критеріїв оцінки проєктної пропозиції, що подано на номінацію національного проєкту «Місто майбутнього», на нашу думку, повинна бути *адекватність цілей складової національного проєкту*, а відповідними показниками – відповідність проєкту номінації; відповідність цілей складової національного проєкту напрямом розвитку, що затверджені програмними та стратегічними документами розвитку держави; відповідність цілей складової національного проєкту напрямом розвитку, що встановлені стратегічними та програмними документами щодо сталого розвитку території.

Одним із основних інструментів планування і управління проєктами є логіко-структурний підхід, що дозволяє розв'язувати проблеми правильної організації проєктів. Підхід заснований на використанні методу логічного структурування, за яким всі елементи проєкту представляються у вигляді єдиної структури із урахуванням логічних взаємозв'язків між цілями, діями, заходами, очікуваними результатами та ресурсами.

При цьому структурні складові повинні задовольняти таким вимогам: множина цілей проєкту є необхідною і достатньою для досягнення головної мети проєкту; існує логічний зв'язок між запланованими діями через проміжні результати до послідовності цілей та від послідовності цілей через результати їх досягнення до головної мети проєкту; множина показників успішності є необхідною і достатньою для підтвердження досягнення запланованих цілей і отримання результатів; показники успішності мають кількісний вираз; джерела перевірки показників успішності проєкту є офіційними проєктними або статистичними документами; дії, що необхідні для отримання результатів та досягнення цілей проєкту, заплановані з урахуванням визначених зовнішніх умов його реалізації; множина передумов є необхідною і достатньою для початку реалізації проєкту; сукупність запланованих дій і прилучень гарантують досягнення проміжних результатів; сукупність ресурсів забезпечують виконання запланованих дій; сукупність результатів і прилучень гарантують досягнення цілей проєкту [2].

Щодо змісту складової національного проєкту «Місто майбутнього», то він визначається, насамперед, «Положенням про проєкти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проєкти)», що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2010 р. N 1255.

Відповідно до зазначеного Положення, попереднє техніко-економічне обґрунтування національного проєкту – документ, в якому визначені можливості реалізації національного проєкту, його економічна доцільність та рентабельність – повинне обов'язково містити такі основні розділи та інформацію: резюме проєкту (короткий виклад суті основних питань); аналіз ринку; концепцію маркетингу; план продажів; опис продукту; план реалізації проєкту; фінансовий аналіз та обсяги інвестицій [7].

Таким чином, другим основним критерієм оцінки проєктної пропозиції, що подано на номінацію національного проєкту «Місто майбутнього», може бути *якість розробки ідеї проєкту і змісту проєктної документації*, а відповідними показниками – повнота і логічність структури складової національного проєкту та якість і повнота змісту проєктної документації.

Методологією проєктного менеджменту виокремлюють дві ключові умови, що гарантують створення цінності проєкту. Перша – практична здатність організації реалізувати проєкт у відповідності з планом; друга – визначення способу гармонізувати цінність проєкту для всіх зацікавлених сторін за рахунок визначених властивостей продукту проєкту. Визначення узгодженості екологічних, економічних і соціальних інтересів визнано також необхідною умовою надання державної підтримки інвестиційним проєктам «Методикою проведення державної експертизи інвестиційних проєктів та форми висновку за її результатами».

При визначенні екологічних інтересів аналізуються: вплив реалізації інвестиційного проєкту на навколишнє природне середовище; наявність чи відсутність споруд, устаткування, пристроїв для очищення викидів і скидів або їх знешкодження; супроводження інвестиційного проєкту впровадженням ресурсозберігаючих технологій; заходи з контролю та зменшення потенційно можливих негативних наслідків реалізації інвестиційного проєкту на навколишнє природне середовище [3].

Для визначення законодавством видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, обов'язковим є здійснення державної екологічної експертизи, висновок якої додається замовником до інвестиційного проєкту.

Узгодженість з економічними та соціальними інтересами визначається шляхом оцінки витрат на природоохоронні заходи, аналізу місця розташування забудови і наявності ризиків для населення при його створенні та/або функціонуванні тощо.

Згідно із «Методикою виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними», обов'язковий аналіз таких видів ризиків: пов'язаних з впливом зовнішніх обставин, що не залежать від волі партнерів; політичних; пов'язаних з невиконанням партнерами умов договору; комерційних; фінансових; екологічних [4]. Під час проведення аналізу ефективності партнерства можуть бути виявлені також інші види ризиків. Оцінка ризиків передбачає визначення: ступеня ймовірності їх виникнення; можливих негативних наслідків; рівня загрози виникнення ризику, що може вплинути на виконання умов договору та обсяг можливих збитків. Рівень загрози виникнення ризику визначається як низький, середній або високий.

Вагомим аспектом оцінювання здійсненості інвестиційного проєкту є також визначення його відповідності вимогам законодавства. При цьому інвестиційний проєкт аналізується на відповідність актам законодавства у сферах інвестиційної, господарської, містобудівної діяльності, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екології, поведінки з відходами, охорони праці, енергозбереження, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки тощо.

Визначення наявності належного кадрового, матеріально-технічного забезпечення для реалізації інвестиційного проєкту визнано необхідною умовою надання державної підтримки інвестиційним проєктам «Методикою проведення державної експертизи інвестиційних проєктів та форми висновку за її результатами». При визначенні наявності належного кадрового, матеріально-технічного забезпечення для реалізації інвестиційного проєкту враховуються: технологічний або науково-технічний рівень інвестиційного проєкту; доступність технологій, необхідних для його реалізації; наявність виробничих потужностей, необхідність їх модернізації, реконструкції чи створення; доступність сировини та ресурсів, обладнання та устаткування, необхідних для реалізації інвестиційного проєкту; забезпеченість кваліфікованим персоналом; можливість залучення консультантів, радників, експертів тощо [3].

У проєктному менеджменті аналіз технічної життєздатності проєкту розглядає: технологію, яка буде використовуватися у ньому, з точки зору можливості її реалізації в даному суспільстві, за наявності місцевих ресурсів та з урахуванням національних інтересів; альтернативні методи придбання технології (створення спільного підприємства, купівля устаткування з одержанням технології, придбання ліцензій, технічна допомога іноземних інвесторів); аналіз альтернативних технологій з точки зору найбільшої адекватності проєкту навколишньому середовищу, де він здійснюватиметься. При цьому оцінюються такі аспекти проєкту: визначення місцезнаходження проєкту та/або об'єктів його будівництва; обґрунтування вибору масштабу проєкту та проєктних обсягів виробництва; вибір технології виробництва та устаткування; ідентифікація інфраструктури об'єкта проєктування; підготовка, освоєння та забезпечення якості виробництва, встановлення стандартів і норм виробництва; проєктування матеріально-технічного постачання проєкту [2, 3].

Наявність розвинутої та різноманітної економічної, інженерної й соціальної інфраструктур має вирішальне значення для реалізації проєкту. Вимоги до інфраструктури є похідними від визначеного продукту проєкту та обраної технології. Можливості реалізації проєкту розглядаються як з точки зору наявності інфраструктури, так і необхідності її додаткового створення, включаючи всі необхідні елементи інфраструктурного забезпечення та їх якість.

Технологічна інфраструктура забезпечує проєкт виробничими, складськими і допоміжними соціально-побутовими приміщеннями. Дуже важливу роль відіграють водопостачання, каналізація, енергозабезпечення. Недостатня їх кількість, незадовільна якість, обмеження у споживанні можуть стати серйозною перешкодою для реалізації проєкту. Отже, технічна підготовка проєкту – це насамперед наявність необхідної кількості та якості за певну вартість води, електричної енергії, палива, а також засобів обслуговування для звільнення від проєктних відходів.

Одним з елементів інфраструктури, які необхідно оцінити, є транспортні шляхи та засоби (залізничні, повітряні, водні чи шосейні), які використовуватимуться для постачання сировини та збуту продукції. Наявність транспортних засобів може стати визначною причиною прийняття чи відхилення проєкту у тому чи іншому регіоні.

Також для успішної реалізації проєкту, особливо, якщо це пов'язане з міжнародним співробітництвом, необхідно мати сучасні телекомунікаційні системи, оскільки у світі рівень конкурентоспроможності значною мірою визначається саме здатністю моментально передавати та обробляти інформацію.

Отже, наступним основним критерієм оцінки проєктної пропозиції, що подано на номінацію національного проєкту «Місто майбутнього», може бути *здійсненість складової національного проєкту*, а відповідними показниками – наявність та значущість для реалізації складової національного проєкту економічних, екологічних, соціальних та інших обмежень і ризиків та ресурсна забезпеченість реалізації складової національного проєкту.

Значущість (цінність) результатів реалізації проєкту зазвичай визначається як вигода, котру отримують всі зацікавлені сторони у випадку реалізації проєкту. При цьому повинна виконуватися вимога гармонізації цінності результатів проєкту, яку необхідно розглядати, як мінімум, в двох аспектах – гармонізацію зі стратегічними цілями організації, що реалізує даний проєкт, та гармонізацію цінностей всіх зацікавлених сторін [1].

При цьому, безперечно, значущість результатів проєкту може досить вагомо розрізнятися для різних зацікавлених сторін. Проте ймовірність успішної реалізації проєкту значною мірою залежить від того, наскільки великою та рівною є значущість його результатів для всіх зацікавлених сторін.

Значущість результатів реалізації проєкту розглядається з позицій державного, суспільного та приватного сектору. Особливостями складової національного проєкту «Місто майбутнього» є велика кількість зацікавлених сторін, ключовими з яких є: держава у цілому (тобто населення країни та органи державного і суспільного контролю), регіон (або інша територіально-адміністративна одиниця), в якому планується реалізація складової національного проєкту; населення території проєкту; комерційні споживачі продукту проєкту – тобто ті комерційні приватні організації та юридичні особи-підприємці, залучення яких планується у проєкт.

Соціальна ефективність проєкту розуміється як підвищення ступеню задоволення кінцевих потреб суспільства. Вимірювання соціальної ефективності глобальних (масштабних) проєктів проводиться за прогнозованим змінням якості життя населення адміністративно-територіальної одиниці, в якій планується реалізація проєкту. Отже, у випадку таких масштабних проєктів, як національні, соціальні ефекти можуть виявлятися (і відповідно аналізуватися) в національному, галузевому та регіональному масштабах.

Відповідно до «Методики проведення державної експертизи інвестиційних проєктів та форми висновку за її результатами», позитивні соціальні ефекти від реалізації інвестиційного проєкту можуть виявлятися в його потенційному впливі на: оптимізацію мережі соціальної інфраструктури з урахуванням під час будівництва нових об'єктів (їх перепрофілювання) показника фактичного забезпечення об'єктами соціального призначення на одного мешканця відповідної адміністративно-територіальної одиниці порівняно із середньою в регіоні; кількість збережених або новостворених робочих місць; покращення умов роботи

працівників; зміну структури виробничого персоналу; збільшення обсягів реалізації товарів (робіт, послуг); підвищення рівня забезпечення населення житлом; поліпшення культурно-побутових умов населення; поліпшення стану здоров'я населення; доступність для населення послуг на безоплатній основі; економію вільного часу; підвищення рівня і якості освіти та її доступності для населення; підвищення творчого і професійного потенціалу населення, розширення можливостей духовного розвитку особистості; збереження і розвиток науково-технічного потенціалу, упровадження інновацій [5].

У разі наявності позитивних соціальних ефектів та відсутності негативних соціальних наслідків проект вважається соціально спрямованим.

Основним показником оцінки ефективності інвестиційних проектів, які передбачають державну підтримку, є бюджетний ефект, який визначається як перевищення доходів відповідного бюджету над витратами унаслідок реалізації проекту. Показники бюджетної ефективності розраховуються на підставі визначення потоку бюджетних коштів, при цьому бюджетний ефект за весь період реалізації проекту розраховується як сума дискontованих річних бюджетних ефектів.

Розрахунок величини соціальної ставки дискontування, може бути здійснено за одним із таких підходів. Ставку дискontування для соціальних проектів можна розрахувати за моделлю оцінки соціальних міжчасових переваг (social rate of time preference – SRTTP), в основі якої полягає припущення, що суспільство згодне відмовитися від частини споживання у теперішній час заради зростання добробуту майбутніх поколінь. Тобто за цим методом додатна соціальна ставка дискontування відображає думку суспільства щодо того, у якій саме період часу отримувати вигоди від проекту. Для отримання розрахункової формули SRTTP розв'язується задача максимізації функції суспільної користі.

Альтернативним методом розрахунку соціальної ставки дискontування є визначення соціальних альтернативних затрат на капітал – SOC (social opportunity cost of capital), що вимірюється як норма віддачі від найкращого альтернативного проекту з тим же ризиком.

Розрахунок соціальної ставки дискontування також може здійснюватися із застосуванням методу споживчого еквіваленту. Відповідно до зазначеного методу соціальна ставка дискontування розраховується як сума зваженої ставки міжчасових переваг та зваженого добутку цієї ставки і тінгової ціни капіталу, тобто при такому підході виникає питання визначення вагових коефіцієнтів. Щодо тінгової ціни капіталу, то її розрахунок може здійснюватися за двома методами, перший із яких передбачає розрахунок соціальних альтернативних затрат на капітал, другий – використання таких статистичних показників, як: вартість капіталу з урахуванням його знецінення; доля віддачі капіталу; доля капіталу, що реінвестується, та доля амортизації капіталу. Оскільки вибір певних статистичних показників не є загальноприйнятним, їх визначення залишається задачею розробника проекту, проте кожний із розрахунків повинен бути обґрунтований і логічно непротиворічний.

Ефективність витратання бюджетних коштів може аналізуватися для державного бюджету в цілому або бюджетів різних рівнів. У подальших розрахунках результати враховуються у власних одиницях виміру (грн.). Якщо певний індикатор не врахований розробниками проекту, його значення вважається нульовим [5].

Усі джерела формування інвестиційних ресурсів поділяються на три основні групи: власні; залучені; позичкові. До власних ресурсів належать кошти, що належать ініціативній групі. Залучені інвестиційні ресурси – це запозичені акціонерні капітали, емісія інвестиційних сертифікатів, а також бюджетні кошти. Як позичкові інвестиційні ресурси зазвичай розглядаються довгострокові кредити банків та інших кредитних установ; цільовий державний кредит; податковий інвестиційний кредит; інвестиційний лізинг.

Фінансування проектів вважається ефективним, якщо забезпечує:

- потік інвестицій, необхідний для планомірного виконання проекту;
- узгодження в часі припливу і відтоку коштів;
- зниження капітальних витрат і ризику проекту за рахунок раціональної структури інвестицій і отримання податкових пільг;
- баланс між обсягом залучених фінансових ресурсів і величиною отриманого прибутку [2].

Фінансова ефективність проектів досягається за рахунок раціоналізації структури фінансування. Головними критеріями раціоналізації співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування забезпечення високої фінансової стійкості проекту та максимізація суми прибутку при різних співвідношеннях внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування. Прибуток, який потрібний, щоб задовольнити власників капіталу розраховується зазвичай як середньозважена вартість капіталу (Weighted average cost of capital – WACC) [3, 8].

Щодо комерційної ефективності складової національного проекту, то її можна оцінити за стандартними індикаторами, такими як: чистий дискontований дохід; коефіцієнт вигоди – затрати; внутрішня норма дохідності; період окупності; ефективність витрат [8].

Комерційна ефективність може аналізуватися для кожного із інвесторів окремо або як середньозважена величина. У подальших розрахунках результати враховуються у власних одиницях виміру. Якщо певний індикатор не врахований розробниками проекту, його значення вважається нульовим.

Таким чином, наступним основним критерієм оцінки проектної пропозиції, що подано на номінацію національного проекту «Місто майбутнього», може бути *ефективність та значущість результатів реалізації складової національного проекту*, а відповідними показниками – значущість результатів реалізації складової національного проекту; соціальна ефективність; бюджетна ефективність; фінансова ефективність; комерційна ефективність.

Запропонований критеріальний апарат для оцінки умов реалізації складової національного проекту «Місто майбутнього» надано у таблиці 1.

Таблиця 1. Критеріальний апарат для оцінки умов реалізації складової національного проекту «Місто майбутнього»

Критерії	Показники	Індикатори
1. Адекватність цілей складової національного проекту	1.1. Відповідність проекту номінації	1.1.1. Кінцевий результат
		1.1.2. Рівень рішення містопланування та містобудування
		1.1.3. Термін створення базової інфраструктури
		1.1.4. Обсяг наданих із державного бюджету коштів (у 20% до всього обсягу потрібних для реалізації проекту)
		1.1.5. Державно-приватне партнерство (ДПП)
		1.1.6. Участь населення території проекту
	1.2. Відповідність цілей складової національного проекту напрямкам розвитку, що затверджені програмними та стратегічними документами розвитку держави на період до 2015 року	1.2.1. Програма економічних реформ «Заможне суспільство...»
		1.2.2. Програма активізації розвитку економіки
		1.2.3. Державна стратегія регіонального розвитку
		1.2.4. Стратегія розвитку громадянського суспільства
		1.2.5. Стратегія екологічної політики
		1.3.1. Стратегія сталого розвитку регіону
	1.3. Відповідність цілей складової національного проекту напрямкам розвитку, встановленим стратегічними та програмними документами щодо сталого розвитку територій	1.3.2. Стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку регіону
		1.3.3. Стратегія розвитку стратегічних секторів економіки регіону
		1.3.4. Комплексна програма розвитку регіону
		1.3.5. Державні і регіональні цільові програми
		1.3.6. Стратегічно важливі інвестиційні проекти
		2. Якість розробки ідеї проекту і змісту проектної документації
2.1.2. Необхідність та достатність набору цілей проекту		
2.1.3. Відповідність цілей та завдань проекту		
2.1.4. Відповідність завдань та визначених дій		
2.1.5. Необхідність та достатність сукупності дій та припущень для досягнення очікуваних результатів		
2.1.6. Необхідність та достатність сукупності результатів та припущень для досягнення визначених цілей		
2.1.7. Повнота та достатність системи індикаторів успішності		
2.1.8. Вимірюваність системи індикаторів успішності		
2.2. Якість і повнота змісту проектної документації	2.2.1. Якість і повнота резюме проекту	
	2.2.2. Ґрунтовність та якість аналізу ринку	

		2.2.3. Ступінь розробленості концепції маркетингу
		2.2.4. Обґрунтованість плану продаж
		2.2.5. Якість і повнота опису продукту проекту
		2.2.6. Ступінь розробленості плану реалізації проекту
		2.2.7. Повнота фінансового аналізу та обґрунтованість обсягу інвестицій
3. Здійсненність складової національного проекту	3.1. Наявність та значущість для реалізації складової національного проекту технічних, економічних, екологічних, соціальних та інших обмежень і ризиків	3.1.1. Наявність та значущість для реалізації складової національного проекту екологічних обмежень
		3.1.2. Наявність та значущість для реалізації складової національного проекту обмежень щодо цільового використання земель території проекту
		3.1.3. Наявність на території реалізації складової національного проекту земельних ділянок у приватній власності
		3.1.4. Узгодженість екологічних, економічних та соціальних інтересів на території реалізації складової національного проекту
		3.1.5. Значущість проектних ризиків
		3.1.6. Відповідність складової національного проекту актам законодавства у сферах інвестиційної, господарської, містобудівної діяльності, епідеміологічного благополуччя населення, охорони праці, енергозбереження, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки
	3.2. Ресурсна забезпеченість реалізації складової національного проекту	3.2.1. Доступність технологій, сировини та ресурсів, обладнання та устаткування, необхідних для реалізації складової національного проекту
		3.2.2. Наявність виробничих потужностей, необхідність їх модернізації, реконструкції чи створення
		3.2.3. Забезпеченість трудовими ресурсами
		3.2.4. Наявність необхідної інфраструктури
3.2.5. Достовірність технічного обґрунтування		
4. Ефективність та значущість результатів реалізації складової національного проекту	4.1. Значущість результатів реалізації складової національного проекту	4.1.2. Значущість результатів реалізації складової національного проекту для держави у цілому
		4.1.3. Значущість результатів реалізації складової національного проекту для територіально-адміністративної одиниці, в якій планується реалізація складової
		4.1.4. Значущість результатів реалізації складової національного проекту для населення його території
		4.1.5. Значущість результатів реалізації складової національного проекту для комерційних споживачів продукту проекту
		4.2. Соціальна ефективність складової національного проекту
	4.2.1. Збільшення реальних доходів населення	4.2.2. Збільшення ВВП на душу населення
		4.2.3. Збільшення споживання на душу населення в реальних цінах
		4.2.4. Збільшення обсягу інвестицій на душу населення
		4.2.5. Підвищення рівню зайнятості населення
		4.2.6. Збільшення коефіцієнту приросту населення (сальдо міграції)
		4.2.7. Підвищення рівню освіченості (кваліфікованості) населення
		4.2.8. Підвищення рівню забезпеченості населення житловою площею
		4.2.9. Підвищення рівню забезпеченості населення об'єктами соціального призначення
		4.2.10. Підвищення рівню забезпеченості населення об'єктами культурного призначення
		4.2.11. Зменшення вартості житла для населення
		4.2.12. Збільшення долі здорового населення
		4.2.13. Збільшення долі зелених насаджень (рекреаційних зон) на душу населення
		4.2.14. Зменшення кількості важких правопорушень на душу населення
		4.3. Бюджетна ефективність складової національного проекту
	4.3.2. Коефіцієнт вигоди — затрати бюджету	
	4.3.3. Внутрішня норма дохідності бюджетних інвестицій	
	4.3.4. Період окупності	
	4.3.5. Ефективність витрат бюджету	
	4.4. Фінансова ефективність складової національного проекту	4.4.1. Структура фінансування
		4.4.2. Величина середньозваженої вартості капіталу
		4.4.3. Достатність інвестицій
	4.5. Комерційна ефективність складової національного проекту	4.5.1. Чистий дисконтований дохід
		4.5.2. Коефіцієнт вигоди — затрати
		4.5.3. Внутрішня норма дохідності

	4.5.4. Період окупності
	4.5.5. Ефективність витрат

Висновки та пропозиції. Застосування критеріального апарату оцінки національних проєктів є необхідним в умовах сучасної України, коли множина соціальних проблем потребує розробки і реалізації множини відповідних проєктів, оскільки він дозволяє порівнювати проєкти за такими важливішими характеристиками, як адекватність номінації, якість розробки, ефективність, прийнятність для населення їх території тощо, що дозволить знизити ризик прийняття невірних управлінських рішень у суспільному секторі.

Проте слід зазначити, що запропонована методика передбачає тільки оцінку складової національного проєкту «Місто майбутнього», тому подальшого дослідження вимагає питання розробки методики, що дозволяла би провести комплексну експертизу проєктних пропозицій, поданих на інші номінації.

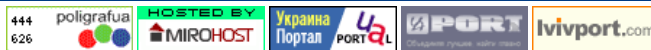
Список використаних джерел.

1. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Технологія оцінки соціальних програм та проєктів / Т.В.Азарова, Л.К.Абрамов. –Кіровоград: ІСКМ, 2007. – 100 с.
2. Бардиш Г.О. Проєктний аналіз: Підручник / Г.О.Бардиш. –К.: Знання, 2006. – 415 с.
3. Верба В. А., Загородніх О. А.Проєктний аналіз: Підручник / В. А.Верба, О. А.Загородніх. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
4. Про затвердження Методики виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними // Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 року № 232 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/232-2011-p
5. Про затвердження Методики проведення державної експертизи інвестиційних проєктів та форми висновку за її результатами // Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.03.2013 № 243 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0437-13
6. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення інвестиційного проєкту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка // Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.11.2012 N 1279: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME121379.html
7. Про затвердження Положення про проєкти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проєкти) // Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2010 № 1255 зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1255-2010-p
8. «Руководство по подготовке промышленных технико-экономических исследований» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bfm-ua.com/index/0-23

References.

1. Azarova T.V., Abramov L.K. Tekhnologiya ocinki social`nix program ta proektiv / T.V.Azarova, L.K.Abramov. –Kirovograd: ISKM, 2007. – 100 s.
2. Bardish G.O. Proektnii analiz: Pidruchnik / G.O.Bardish. –K.: Znannya, 2006. – 415 s.
3. Verba V. A., Zagorodnix O. A.Proektnii analiz: Pidruchnik / V. A.Verba, O. A.Zagorodnix. – K.: KNEU, 2000. – 322 s.
4. Pro zatverdzhennya Metodiki viyavlennya rizikiv, pov`yazanix z derzhavno-privatnim partnerstvom, ix ocinki ta viznachennya formi upravlinnya nimi // Postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 16.02.2011 roku № 232 [Elektronnii resurs]. – Rezhim dostupu: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/232-2011-p
5. Pro zatverdzhennya Metodiki provedennya derzhavnoi ekspertizi investiciinih proektiv ta formi visnovku za ii rezul`tatami // Nakaz Ministerstva ekonomichnogo rozvitku i torgivli Ukraini vid 13.03.2013 № 243 [Elektronnii resurs]. – Rezhim dostupu: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0437-13
6. Pro zatverdzhennya Metodichnix rekomendacii z rozroblennya investiciinogo proektu, dlya realizacii yakogo mozhe nadavatisya derzhavna pidtrimka // Nakaz Ministerstva ekonomichnogo rozvitku i torgivli Ukraini vid 13.11.2012 N 1279: [Elektronnii resurs]. – Rezhim dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME121379.html
7. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro proekti iz prioritetnix napryamiv social`no-ekonomichnogo ta kul`turnogo rozvitku (nacional`ni proekti) // Postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 08.12.2010 № 1255 zi zminami [Elektronnii resurs]. – Rezhim dostupu: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1255-2010-p
8. «Rukovodstvo po podgotovke promyshlennyh tehniko-ekonomicheskix issledovanii» [Elektronnii resurs]. – Rezhim dostupu: www.bfm-ua.com/index/0-23

Стаття надійшла до редакції 04.07.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"